

Súd: Krajský súd Prešov
Spisová značka: 8Co/14/2016
Identifikačné číslo súdneho spisu: 8115228114
Dátum vydania rozhodnutia: 15. 02. 2016
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: JUDr. Martin Fil'akovský
ECLI: ECLI:SK:KSPO:2016:8115228114.2

Uznesenie

Krajský súd v Prešove v právnej veci žalobcu: G. E., nar. XX.X.XXXX, L. L. 6, XXX XX G., zastúpeného JUDr. Igorom Šafrankom, advokátom, Sov. Hrdinov 163/66, 089 01 Svidník, proti žalovanému: POHOTOVOSTĚ, s.r.o., Pribinova 25, 811 09 Bratislava, IČO: 35 807 598, o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov, o návrhu žalobcu na nariadenie predbežného opatrenia, o odvolaní žalobcu proti uzneseniu Okresného súdu Prešov, č.k. 13C 455/2015-21 zo dňa 21.12.2015, a uzneseniu Okresného súdu Prešov, č.k. 13C 455/2015-28 zo dňa 23.12.2015, jednohlasne takto

rozhodol:

M e n í uznesenie zo dňa 21.12.2015 tak, že nariaďuje predbežné opatrenie v znení:

Žalovaný je povinný zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 4.2.2015 k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. 808801141 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, a to do právoplatného skončenia konania vo veci samej o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 4.2.2015.

Zamestnávateľ žalobcu Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, IČO: 36 570 460, je povinný zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy žalobcu podľa Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 4.2.2015 k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobcom a žalovaným.

Z r u š u j e uznesenie zo dňa 23.12.2015.

odôvodnenie:

Okresný súd Prešov (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením č.k. 13C 455/2015-21 zo dňa 21.12.2015 zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia.

Rozhodnutie odôvodnil tým, že v danom prípade žalobca neuviedol a neosvedčil podmienky dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, t.j. neuviedol a neosvedčil skutočnosti odôvodňujúce záver o všeobecnej a neurčitej (nešpecifikovanej) povinnosti žalovaného zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo 4.2.2015, k zmluve o spotrebiteľskom úvere XXXXXXXXXX, zo 4.2.2015, uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, ktorej sa domáha v konaní vo veci samej, a ktorému sa tak má poskytnúť predbežná ochrana. Uviedol, že pokiaľ by návrh vo veci samej smeroval (tak ako to žalobca spomína aspoň nepriamo v odôvodnení návrhu - hoci takýto návrh napokon neurobil) napríklad k určeniu neplatnosti dohody o zrážkach zo mzdy, alebo k určeniu platného rozsahu ňou zabezpečovanej povinnosti, mohla by byť, pri osvedčení rozhodujúcich skutočností, na mieste potreba dočasne uložiť žalovanému (prípadne aj označenému zamestnávateľovi) povinnosť zdržať sa výkonu konkrétneho práva alebo práv (prípadne povinností) z tejto dohody vyplývajúcich. Pokiaľ ale žaloba svojim petitom vo veci samej smeruje len k povinnosti všeobecne a neurčito zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy, z návrhu nevyplývajú žiadne rozhodujúce skutočnosti, ktoré by ju takto odôvodňovali, a návrh na vydanie predbežného opatrenia smeruje k uloženiu obsahovo rovnakej

povinnosti, dôvody na jeho nariadenie nie sú dané. Vzhľadom na vyššie uvedené mal súd za to, že žalobca neuviedol a neosvedčil podmienky dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a ktorého ochrany sa domáha vo veci samej, a takto skutkovo a právne vymedzený návrh na nariadenie predbežného opatrenia preto zamietol.

Proti tomuto uzneseniu podal v zákonom stanovenej lehote odvolanie žalobca. Namietal nesprávne zistený skutkový stav veci a nesprávne právne posúdenie veci. Má za to, že v žalobe preukázal a osvedčil pravdepodobnosť jeho práva a hroziacu ujmu opísaním podstatných skutočností a predložením listín. Podľa jeho názoru nič nebráni tomu, aby bol v prejednávanej veci návrh na vydanie predbežného opatrenia rovnaký ako petít žaloby, práve naopak, je to žiaduce. Oporu nemá ani názor súdu, že zdržovací výrok vo veci samej, musí byť obmedzený. Je potrebné rozlišovať neexistujúci právny úkon a neplatný právny úkon. Len pri neexistujúcom právnom úkone je správny názor, že sa ho nemožno zdržať. Neplatný právny úkon je existujúcim právnym úkonom, a práve preto, že súd zistí v rámci vyriešenia predbežnej otázky jeho neplatnosť, má dôvod zakázať jeho použitie. Ak by dohoda o zrážkach zo mzdy nebola na osobitnej listine, podal by žalobu o jej neplatnosť. Poukázal na to, že inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offio súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). V súdnej veci už samotný obsah úverovej zmluvy, jej ročné úročenie vo výške 56,86 % a to, že za 1400 eur má za rok vrátiť 2 616 eur osvedčuje, že žalovaný od neho požaduje sumu úžernú a zrážkami zo mzdy ju bez súdnej kontroly môže získať. So zreteľom na uvedené navrhol predbežné opatrenie nariadiť.

Odvolací súd v zmysle zásad upravených v ust. § 212 O.s.p. preskúmal uznesenie, ktoré mu predchádzalo spolu s konaním, vec prejednal bez nariadenia pojednávania v súlade s ust. § 214 O.s.p. a dospel k záveru, že sú splnené podmienky na dočasnú úpravu pomerov predbežným opatrením, preto odvolanie žalobcu je opodstatnené.

Súd prvého stupňa zamietol návrh na nariadenie predbežného opatrenia z dôvodu, že žalobca neuviedol a neosvedčil podmienky dôvodnosti nároku, ktorému sa má poskytnúť predbežná ochrana, a ktorého ochrany sa domáha vo veci samej.

Odvolací súd má za preukázané, že žalobca sa žalobou vo veci samej domáha zdržania sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 4.2.2015, ktorú uzatvoril spolu so zmluvou o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX.

Na základe predmetnej zmluvy mu bol poskytnutý úver vo výške 1.400 eur za odplatu a úrok vo výške 1.216 eur s tým, že celkovú čiastku 2.616 eur uhradí do 4.2.2016. V zmluve bola uvedená výška odplaty 420 eur, čo predstavuje RPMN 30 %, úrok 56,86 %, t.j. 796 eur, priemerná RPMN 15,89 %.

Žalobca poukázal v návrhu na nariadenie predbežného opatrenia potrebu dočasnej úpravy vzťahov medzi účastníkmi z dôvodu, že dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov umožňuje žalovanému, aby od neho vymohol plnenia, ktoré sú plneniami z neprijateľných zmluvných podmienok, bez ich súdnej kontroly, ako aj bez súdnej kontroly náležitostí úverovej zmluvy, absencia ktorých spôsobuje bezúročnosť a bezpoplatkovosť úveru. V súvislosti s dohodou o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov zo 4.2.2015 mu nebolo nič bližšie vysvetlené, ide o typický formulár, z ktorého nevyplýva možnosť zmeny jeho textu. Aj keď je predmetná dohoda o zrážkach zo mzdy a z iných príjmov uzavretá vo forme osobitnej listiny, nebol o jej dôsledkoch nijako poučený a nemal možnosť ju odmietnuť, ak chcel úver získať. Uviedol, že veriteľ výšku dlhu sám diktuje, a to bez akéhokoľvek odsúhlasenia súdom. Napriek tomu, že neexistuje žiadne rozhodnutie súdu, ktoré by mu uložilo povinnosť plniť, vykonávajú sa zrážky zo mzdy a nemá možnosť ich priamo zastaviť.

Návrh ďalej odôvodnil tým, že žalovaný požiadal jeho zamestnávateľa o vykonávanie zrážok zo mzdy. Napriek skutočnosti, že neexistuje žiadne súdne rozhodnutie, ktoré by mu uložilo povinnosť plniť, zamestnávateľ je povinný vykonávať zrážky z jej mzdy a nemá možnosť ich priamo zastaviť. Jeho zamestnávateľ je podľa zákona povinný vykonávať zrážky zo mzdy bez ohľadu na existenciu sporu. Veriteľ výšku dlhu sám jednostranne diktuje a to bez akéhokoľvek odsúhlasenia súdom. Chýba akákoľvek súdna kontrola spotrebiteľskej zmluvy z toho hľadiska, či zmluva obsahuje neprijateľné zmluvné podmienky, ktoré by podliehali ex offio súdnej kontrole.

Nie je sporné, že žalovaný doručil zamestnávateľovi žalobcu žiadosť o vykonávanie zrážok zo mzdy zo dňa 4.5.2015, z ktorej je evidentné, že žalovaný pristúpil k výkonu zrážok zo mzdy u zamestnávateľa žalobcu.

Podľa § 74 ods. 1 O.s.p. pred začatím konania môže súd nariadiť predbežné opatrenie, ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov, alebo ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Podľa § 75 ods. 8, veta prvá O.s.p., o nariadení predbežného opatrenia rozhodne súd aj bez vyjadrenia ostatných účastníkov.

Podľa § 76 ods. 1 písm. f) O.s.p., niečo vykonal, niečoho sa zdržal alebo niečo znášal.

Podľa § 76 ods. 2 O.s.p., predbežným opatrením možno nariadiť povinnosť niekomu inému než účastníkovi len vtedy, ak to možno od neho spravodlivo žiadať.

Pri rozhodovaní o predbežnom opatrení súd neskúma okolnosti, ktoré sú dôležité pre konanie vo veci samej a svojim rozhodnutím nemôže prejudikovať rozhodnutie vo veci samej. Ide len o osvedčenie nároku účastníka, ktorý o vydanie predbežného opatrenia žiadal, resp. o pravdepodobnosť ohrozenia jeho práv a oprávnených záujmov.

V prípade rozhodovania o predbežnom opatrení nie je potrebné, aby účastník predložil dôkazy, ktoré by s istotou preukázali ohrozenosť jeho práva alebo výkonu rozhodnutia, musí však predložiť aspoň také dôkazy, ktoré by jeho právo a ohrozenie tohto práva alebo výkonu rozhodnutia aspoň osvedčovali a jeho tvrdenia aspoň spravdepodobňovali.

V rámci konania o vydanie predbežného opatrenia je rozsah „dokazovania“ (osvedčovanie) podstatne zúžený v dôsledku:

- účelu a podstaty predbežného opatrenia,
- lehoty na rozhodnutie o návrhu,
- toho, že súd koná spravidla bez pojednávania a zásadne bez vypočutia účastníkov.

Osvedčovanie na rozdiel od dokazovania znamená, že súd prostredníctvom označených dôkazov zisťuje najvýznamnejšie skutočnosti dôležité pre rozhodovanie o návrhu na predbežné opatrenie. Nemusí prihliadať na všetky formality, ako pri riadnom procesnom dokazovaní. Výsledkom takéhoto postupu je to, že osvedčované skutočnosti sa súdu, so zreteľom na všetky okolnosti prípadu, javia pravdepodobné.

Dôvodom na nariadenie predbežného opatrenia môžu byť nasledovné skutočnosti :

- 1/ ak je potrebné, aby dočasne boli upravené pomery účastníkov
- 2/ ak je obava, že by výkon súdneho rozhodnutia bol ohrozený.

Každý účastník konania si musí byť vedomý, že jeho pomery môže dočasne upraviť inštitút predbežného opatrenia, no jeho obsah nemusí byť v celom rozsahu adekvátny výsledku právoplatného skončeného konania. Predpokladá sa len to, že tento inštitút vytvorí procesnú situáciu, počas ktorej sa môže právoplatne rozhodnúť prejednávany spor.

Pod potrebou dočasnej úpravy účastníkov treba rozumieť stav vzťahov účastníkov, ktorý neznesie odklad. Aj vtedy, ak sú inak splnené formálne predpoklady pre nariadenie predbežného opatrenia, súd musí zvažovať, či v prípade jeho nariadenia nedôjde k nevyváženému zásahu do vzťahov účastníkov alebo tretích osôb.

Odvolačí súd v tejto súvislosti nevidí odklon od judikatúry a názoru vyjadrenému v uzneseniach Krajského súdu v Prešove sp. zn. 15Co 28/2013, 15Co 29/2013 zo dňa 7.6.2013, 5Co 121/2011 zo dňa 22.11.2011 a navyše dodáva:

Inštitút dohody o zrážkach zo mzdy umožňuje obísť dôležitý prvok unijného práva, a to ex offo súdnu kontrolu zmluvných podmienok, či nespôsobujú hrubú nerovnováhu v právach a povinnostiach v neprospech spotrebiteľa (neprijateľné zmluvné podmienky). Spotrebiteľovi je nevyhnutné poskytnúť ochranu, najmä ak existuje nebezpečenstvo, že sa v euronekonformnom procese zrážok zo mzdy, na základe inkorporovanej dohody o zrážkach zo mzdy, zabezpečuje a umožňuje uhradiť plnenie z neprijateľných zmluvných podmienok bez súdnej kontroly, na ktorú skutočnosť musí brať súd ohľad (porov. rozsudok C-106/77 Simmenthal).

Neprijateľnou zmluvnou podmienkou je podmienka, ktorá vyvoláva v neprospech spotrebiteľa, ako slabšej zmluvnej strany, hrubú nerovnováhu. Znaky neprijateľnej zmluvnej podmienky napĺňa nielen podmienka, ktorá je neprimeraná (napr. neprimeraná sankcia za porušenie záväzku spotrebiteľa), ale aj podmienka, ktorá je neurčitá alebo je v rozpore s „ratio legis“ zákonného ustanovenia, podľa ktorého bola dojednaná (napr. úroky z omeškania nad limit podľa nariadenia vlády č. 87/1995 Z.z.) (rozsudok Krajského súdu v Prešove vo veci 18Co 108/2011).

Na zdôraznenie správnosti tohto záveru odvolací súd poukazuje na znenie písomných pripomienok Európskej komisie vo veci C-30/12, Valéria Marcinová/POHOTOVOSTĚ, s.r.o.:

„Článok 6 smernice Rady 93/13/EHS z 5.4.1993 o nekalých podmienkach v spotrebiteľských zmluvách sa má vo svetle efektivity vykladať v tom zmysle, že bráni uplatňovaniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu nekalosť zmluvných podmienok v zmluve o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy, alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.

Článok 4 a 14 smernice Rady 87/102/EHS z 22. decembra 1986 o aproximácii zákonov, iných právnych predpisov a správnych opatrení členských štátov, ktoré sa týkajú efektivity v tom zmysle, že bránia uplatneniu takej vnútroštátnej právnej úpravy, ktorá neumožňuje vnútroštátnemu súdu preskúmať aj bez návrhu súlad zmluvy o spotrebiteľskom úvere zabezpečenej dohodou o zrážkach zo mzdy s ustanoveniami preberajúcimi do vnútroštátneho právneho poriadku článok 4 uvedenej smernice alebo neumožňuje v tejto súvislosti vnútroštátnemu súdu vydať predbežné opatrenie za účelom pozastavenia vykonávania zrážok z dlžníkovej mzdy.“

Keďže sa žalobca domáhal nariadenia predbežného opatrenia (uloženia povinnosti žalovanému, ako aj zamestnávateľovi žalobcovi nevykonávať zrážky zo mzdy) poukazujúc na neprijateľné podmienky v spotrebiteľských zmluvách obsiahnuté v zmluve o spotrebiteľskom úvere, odvolací súd dospel k záveru, že došlo z jeho strany k osvedčeniu potreby dočasnej úpravy pomerov medzi účastníkmi.

V tomto prípade neobstojí dôvod, pre ktorý súd prvého stupňa návrh na nariadenie predbežného opatrenia zamietol, a teda neprípustnosť uloženia obsahovo rovnakých povinností, aké by boli uložené aj v rozhodnutí o veci samej. Nemožno totiž vylúčiť nariadenie predbežného opatrenia, zakazujúce určité konanie rovnako ako žaloba o zdržanie sa tohto konania, ak je predpoklad, že by mohli byť zrážky zo mzdy vykonávané neoprávnene. Nejde však o prejudikovanie rozhodnutia vo veci samej, pretože predbežné opatrenie nie je konečným rozhodnutím a súd pred jeho nariadením ani nemusí zisťovať všetky skutočnosti, ktoré sú potrebné pri rozhodnutí o veci. Rozhodné hľadisko je, aby boli dočasne upravené pomery účastníkov a tak sa zabránilo vzniku alebo zväčšeniu ujmy dotknutého účastníka.

Z týchto vyššie uvedených dôvodov odvolací súd postupom podľa § 220 O.s.p. zmenil uznesenie súdu prvého stupňa tak, že nariaďuje predbežné opatrenie v znení: Žalovaný je povinný zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 4.2.2015 k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobcom a žalovaným, a to do právoplatného skončenia konania vo veci samej o zdržanie sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 4.2.2015. Zamestnávateľ žalobcu Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, IČO: 36 570 460, je povinný zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy žalobcu podľa Dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 4.2.2015 k zmluve o spotrebiteľskom úvere č. XXXXXXXXXX uzavretej medzi žalobcom a žalovaným.

Súd prvého stupňa uznesením č.k. 13C 455/2015-28 zo dňa 23.12.2015 uložil žalobcovi, aby v lehote 3 dní od právoplatnosti uznesenia zaplatil súdny poplatok za návrh na nariadenie predbežného opatrenia, ktorý je 33 eur, a to podľa položky č. 1 písm. c) Sadzobníka súdnych poplatkov.

Proti uzneseniu podal v zákonnej lehote odvolanie žalobca. Namietal, že vec je od súdnych poplatkov oslobodená, nakoľko podľa § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch je od poplatku oslobodený spotrebiteľ domáhajúci sa ochrany svojho práva. Navrhol napadnuté uznesenie zrušiť.

Odvolací súd preskúmal uznesenie, ako aj konanie mu predchádzajúce bez nariadenia pojednávania (§ 214 O.s.p.) a dospel k záveru, že napadnuté uznesenie je potrebné zrušiť.

Každý má právo na právnu pomoc v konaní pred súdmi, inými štátnymi orgánmi alebo orgánmi verejnej správy, a to od začiatku konania (článok 37 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd; Ústavný zákon č. 23/1991 Zb.).

Ako vyplýva z obsahu spisu žalobca sa v predmetnom konaní domáha, aby súd vydal rozsudok, ktorým by žalovanému uložil povinnosť zdržať sa použitia Dohody o zrážkach zo mzdy dlžníka uzavretej medzi žalobcom ako spotrebiteľom a žalovaným ako veriteľom. Súčasťou tohto podania bol aj návrh, aby súd vydal predbežné opatrenie, ktorým by žalovanému uložil povinnosť zdržať sa použitia dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov zo dňa 4.2.2015 uzavretej medzi žalobcom a žalovaným do právoplatného skončenia veci samej a súčasne označenému zamestnávateľovi žalobcu Východoslovenská vodárenská spoločnosť, a.s., Komenského 50, 042 48 Košice, IČO: 36 570 460, povinnosť zdržať sa vykonávania zrážok zo mzdy žalobcu podľa dohody o zrážkach zo mzdy a iných príjmov dlžníka uzavretej medzi žalobcom a žalovaným.

Vzhľadom na to, že predmetná vec je od súdnych poplatkov oslobodená, nakoľko podľa § 4 ods. 2 písm. za) zákona č. 71/1992 Zb. o súdnych poplatkoch, je od poplatku oslobodený spotrebiteľ (žalobca) domáhajúci sa ochrany svojho práva, nemal mu byť ani vyrubovaný súdny poplatok za návrh na nariadenie predbežného opatrenia v tomto konaní.

Za tohto stavu odvolací súd zrušil napadnuté uznesenie, keďže sa vo veci rozhodlo bez návrhu, nejde o rozhodnutie vo veci samej a dôvody, pre ktoré bolo vydané, neexistovali (§ 221 ods. 1 písm. i) O.s.p.).

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu odvolanie nie je prípustné.